

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale

Ediție actualizată la
8 ianuarie 2026

Cuprins general

Codul de procedură civilă	1
Index	337
1. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (extras)	353
2. Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (extras)	358
3. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	363
4. Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (extras – art. 29-31: Soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial)	386
5. Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (extras)	388
6. Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	422
7. Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor	449
8. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă	469
9. Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară (extras)	487
10. Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator	493
11. Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (extras)	522
12. Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante	537

Copyright©2026 Editura Hamangiu SRL

Editură de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale CNATDCU

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată

fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu:

Str. Mitropolit Filaret nr. 39-39A, Sector 4, București, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21; Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24

E-mail: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale. - Ed. a 29-a. - București :

Editura Hamangiu, 2026

ISBN 978-606-27-2949-3

- pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a prevederilor art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu referire la sintagma „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, precum și a prevederilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 604/2020** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 524 alin. (3) din Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 976 din 22 octombrie 2020);
 - **Decizia Curții Constituționale nr. 832/2021** referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „întocmai și literal” din cuprinsul dispozițiilor art. 323 alin. (1) din Codul de procedură civilă, astfel cum acesta a fost modificat prin art. I pct. 35 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022);
 - **Legea nr. 140/2022** privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 500 din 20 mai 2022);
 - **Legea nr. 173/2022** pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022);
 - **Legea nr. 192/2022** pentru completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 643 din 29 iunie 2022);
 - **Decizia Curții Constituționale nr. 279/2022** referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „literal” din cuprinsul art. 321 alin. (7) și a sintagmei „întocmai și literal” din cuprinsul art. 323 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu modificările și completările aduse prin art. I pct. 33 și 35 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (M. Of. nr. 676 din 6 iulie 2022);
 - **Legea nr. 199/2022** pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 682 din 8 iulie 2022);
 - **Legea nr. 336/2022** pentru modificarea alin. (1) al art. 651 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 1177 din 8 decembrie 2022);
 - **Legea nr. 57/2023** pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 186 din 6 martie 2023);
 - **Legea nr. 139/2024** pentru modificarea art. 331 alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 448 din 15 mai 2024);
 - **Legea nr. 214/2024** privind utilizarea semnăturii electronice, a mărcii temporale și prestarea serviciilor de încredere bazate pe acestea (M. Of. nr. 647 din 8 iulie 2024);
 - **Decizia Curții Constituționale nr. 479/2024** referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „care nu este supusă niciunei căi de atac” din cuprinsul dispozițiilor art. 493 alin. (5) din Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 122 din 11 februarie 2025);
 - **Legea nr. 57/2025** pentru modificarea art. 1.026 alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 433 din 12 mai 2025);
 - **Legea nr. 216/2025** pentru modificarea art. 150 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 1151 din 11 decembrie 2025).

Notă. Precizăm că, anterior republicării Codului de procedură civilă în M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015, Curtea Constituțională a mai pronunțat și alte decizii prin care a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții ale acestuia. În cuprinsul prezentei ediții, aceste decizii sunt menționate la articolele care au format obiectul excepțiilor de neconstituționalitate.

Codul de procedură civilă

Art.

Titlul preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil	1-28
Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă	1-4
Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil	5-23
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă	24-28
CARTEA I. DISPOZIȚII GENERALE	29-191
Titlul I. Acțiunea civilă	29-40
Titlul II. Participanții la procesul civil	41-93
Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea	41-54
Capitolul II. Părțile	55-91
<i>Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale</i>	56-58
<i>Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte</i>	59-60
<i>Secțiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată</i>	61-79
§1. Intervenția voluntară	61-67
§2. Intervenția forțată	68-79
I. Chemarea în judecată a altei persoane	68-71
II. Chemarea în garanție	72-74
III. Arătarea titularului dreptului	75-77
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	78-79
<i>Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată</i>	80-89
§1. Dispoziții generale	80-82
§2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională	83-89
<i>Secțiunea a 5-a. Asistența judiciară</i>	90-91
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil	92-93
Titlul III. Competența instanțelor judecătorești	94-147
Capitolul I. Competența materială	94-106
<i>Secțiunea 1. Competența după materie și valoare</i>	94-97
<i>Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță</i>	98-106
Capitolul II. Competența teritorială	107-121
Capitolul III. Dispoziții speciale	122-128
Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	129-147
<i>Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență</i>	129-137
<i>Secțiunea a 2-a. Litispendența și conexitatea</i>	138-139
<i>Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței</i>	140-147

Titlul IV. Actele de procedură	148-179
Capitolul I. Forma cererilor	148-152
Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură	153-173
Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură	174-179
Titlul V. Termenele procedurale	180-186
Titlul VI. Amenzi judiciare și despăgubiri	187-191
CARTEA A II-A. PROCEDURA CONTENCIOASĂ	192-526
Titlul I. Procedura în fața primei instanțe	192-455
Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată	192-210
Secțiunea 1. Dispoziții generale	192-193
Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată	194-204
Secțiunea a 3-a. Întâmpinarea	205-208
Secțiunea a 4-a. Cererea reconvențională	209-210
Capitolul II. Judecata	211-405
Secțiunea 1. Dispoziții generale	211-236
Secțiunea a 2-a. Cercetarea procesului	237-388
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	237-244
Subsecțiunea a 2-a. Excepțiile procesuale	245-248
Subsecțiunea a 3-a. Probele	249-365
§1. Dispoziții generale	249-264
§2. Dovada cu înscrisuri	265-308
I. Dispoziții generale	265-268
II. Înscrisul autentic	269-271
III. Înscrisul sub semnătură privată	272-281
IV. Înscrisurile pe suport informatic	282-284
V. Duplicatale și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată	285-287
VI. Înscrisurile cognitive sau reînnoitoare	288
VII. Regimul altor înscrisuri	289-291
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri	292-300
IX. Verificarea înscrisurilor	301-308
§3. Proba cu martori	309-326
I. Admisibilitatea probei cu martori	309-310
II. Administrarea probei cu martori	311-326
§4. Prezumțiile	327-329
§5. Expertiza	330-340
§6. Mijloacele materiale de probă	341-344
§7. Cercetarea la fața locului	345-347
§8. Mărturisirea	348-358
I. Admisibilitatea probei	348-350
II. Interogatoriul	351-358
§9. Asigurarea probelor	359-365

Subsecțiunea a 4-a. Administrarea probelor de către avocați sau consilierii juridici	366-388
Secțiunea a 3-a. Dezbaterea în fond a procesului	389-394
Secțiunea a 4-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii	395-405
Capitolul III. Unele incidente procedurale	406-423
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată	406-407
Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins	408-410
Secțiunea a 3-a. Suspensarea procesului	411-415
Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii	416-423
Capitolul IV. Hotărârile judecătorești	424-455
Secțiunea 1. Dispoziții generale	424-435
§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii	424-428
§2. Efectele hotărârii judecătorești	429-435
Secțiunea a 2-a. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor	436-437
Secțiunea a 3-a. Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților	438-441
Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii	442-447
Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie	448-450
Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată	451-455
Titlul II. Căile de atac	456-513
Capitolul I. Dispoziții generale	456-465
Capitolul II. Apelul	466-482
Capitolul III. Căile extraordinare de atac	483-513
Secțiunea 1. Recursul	483-502
Secțiunea a 2-a. Contestatia în anulare	503-508
Secțiunea a 3-a. Revizuirea	509-513
Titlul III. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	514-521
Capitolul I. Recursul în interesul legii	514-518
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	519-521
Titlul IV. Contestatia privind tergiversarea procesului	522-526
CARTEA A III-A. PROCEDURA NECONTENCIOASĂ JUDICIARĂ	527-540
Titlul I. Dispoziții generale	527-537
Titlul II. Dispoziții speciale	538-540
CARTEA A IV-A. DESPRE ARBITRAJ	541-621
Titlul I. Dispoziții generale	541-547
Titlul II. Convenția arbitrală	548-554

Titlul III. Tribunalul arbitral	555-570
Titlul IV. Procedura arbitrală	571-607
Capitolul I. Sesizarea tribunalului arbitral	571-574
Capitolul II. Judecata	575-594
Capitolul III. Cheltuielile arbitrale	595-600
Capitolul IV. Hotărârea arbitrală	601-607
Titlul V. Desființarea hotărârii arbitrale	608-613
Titlul VI. Executarea hotărârii arbitrale	614-615
Titlul VII. Arbitrajul instituționalizat	616-621
CARTEA A V-A. DESPRE EXECUTAREA SILITĂ	622-914
Titlul I. Dispoziții generale	622-726
Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite	622-631
Capitolul II. Titlul executoriu	632-643
Capitolul III. Participanții la executarea silită	644-662
Capitolul IV. Efectuarea executării silite	663-705
<i>Secțiunea 1. Sesizarea organului de executare</i>	663-672
<i>Secțiunea a 2-a. Efectuarea actelor de executare silită</i>	673-686
<i>Secțiunea a 3-a. Executarea împotriva moștenitorilor</i>	687-689
<i>Secțiunea a 4-a. Intervenția altor creditori</i>	690-696
<i>Secțiunea a 5-a. Perimarea executării silite</i>	697-699
<i>Secțiunea a 6-a. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării</i>	700-702
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea executării silite</i>	703-705
Capitolul V. Prescripția dreptului de a obține executarea silită	706-711
Capitolul VI. Contestația la executare	712-720
Capitolul VII. Depunerea cu afecțiune specială	721-722
Capitolul VIII. Întoarcerea executării	723-726
Titlul II. Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului	727-887
Capitolul I. Urmărirea mobilă	727-812
<i>Secțiunea 1. Bunurile mobile care nu se pot urmări</i>	727-730
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura urmăririi mobiliare</i>	731-780
§1. Sechestrarea bunurilor mobile	731-752
§2. Valorificarea bunurilor sechestrate	753-757
§3. Vânzarea la licitație publică	758-778
§4. Dispoziții speciale	779-780
<i>Secțiunea a 3-a. Poprirea</i>	781-794
<i>Secțiunea a 4-a. Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor</i>	795-812
§1. Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini	795-799
§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor	800-812
Capitolul II. Urmărirea imobiliară	813-863
<i>Secțiunea 1. Bunurile imobile care pot fi urmărite</i>	813-818
<i>Secțiunea a 2-a. Încuviințarea urmăririi imobiliare</i>	819-826

<i>Secțiunea a 3-a. Efectele urmăririi</i>	827-828
<i>Secțiunea a 4-a. Vânzarea la licitație publică</i>	829-856
§1. Formalitățile premergătoare vânzării	829-834
§2. Scoaterea în vânzare a imobilului	835-841
§3. Licitația și adjudecarea imobilului	842-856
<i>Secțiunea a 5-a. Efectele adjudecării</i>	857-859
<i>Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale</i>	860-863
Capitolul III. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită	864-887
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	864-868
<i>Secțiunea a 2-a. Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite</i>	869-878
<i>Secțiunea a 3-a. Plata sumei rezultate din urmărirea silită</i>	879-887
Titlul III. Executarea silită directă	888-914
Capitolul I. Dispoziții generale	888-892
Capitolul II. Predarea silită a bunurilor mobile	893-895
Capitolul III. Predarea silită a bunurilor imobile	896-902
Capitolul IV. Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face	903-914
<i>Secțiunea 1. Dispoziții comune</i>	903-909
<i>Secțiunea a 2-a. Executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori</i>	910-914
CARTEA A VI-A. PROCEDURI SPECIALE	915-1.064
Titlul I. Procedura divorțului	915-935
Capitolul I. Dispoziții comune	915-928
Capitolul II. Divorțul remediu	929-933
<i>Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților</i>	929-932
<i>Secțiunea a 2-a. Divorțul din motive de sănătate</i>	933
Capitolul III. Divorțul din culpa soților	934-935
Titlul II. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Încuviințarea mandatului de ocrotire	936-943 ⁷
Capitolul I. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale	936-943
Capitolul II. Încuviințarea mandatului de ocrotire	943 ¹ -943 ⁷
Titlul III. Procedura de declarare a morții	944-951
Titlul IV. Măsuri asigurătorii și provizorii	952-979
Capitolul I. Sechestrul asigurător	952-969
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	952-959
<i>Secțiunea a 2-a. Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile</i>	960-969
Capitolul II. Poprirea asigurătorie	970-971
Capitolul III. Sechestrul judiciar	972-977

Capitolul IV. Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală _____	978-979
Titlul V. Procedura partajului judiciar _____	980-996
Titlul VI. Procedura ordonanței președințiale _____	997-1.002
Titlul VII. Cererile posesorii _____	1.003-1.005
Titlul VIII. Procedura ofertei de plată și consemnațiunii _____	1.006-1.013
Titlul IX. Procedura ordonanței de plată _____	1.014-1.025
Titlul X. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă _____	1.026-1.033
Titlul XI. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept _____	1.034-1.049
Capitolul I. Dispoziții generale _____	1.034-1.039
Capitolul II. Procedura de evacuare _____	1.040-1.045
Capitolul III. Dispoziții speciale _____	1.046-1.049
Titlul XII. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii _____	1.050-1.053
Titlul XIII. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute _____	1.054-1.056
Titlul XIV. Cauțiunea judiciară _____	1.057-1.064
CARTEA A VII-A. PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL _____	1.065-1.133
Titlul I. Competența internațională a instanțelor române _____	1.066-1.082
Capitolul I. Dispoziții generale _____	1.066-1.078
Capitolul II. Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române _____	1.079-1.082
Titlul II. Legea aplicabilă în procesul civil internațional _____	1.083-1.093
Capitolul I. Capacitatea și drepturile părților în proces _____	1.083-1.087
Capitolul II. Legea aplicabilă în materie procedurală _____	1.088-1.093
Titlul III. Eficacitatea hotărârilor străine _____	1.094-1.110
Capitolul I. Recunoașterea hotărârilor străine _____	1.095-1.102
Capitolul II. Executarea hotărârilor străine _____	1.103-1.110
Titlul IV. Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine _____	1.111-1.133
Capitolul I. Procesul arbitral internațional _____	1.111-1.123
Capitolul II. Efectele hotărârilor arbitrale străine _____	1.124-1.133
DISPOZIȚII FINALE _____	1.134

TITLUL PRELIMINAR. DOMENIUL DE REGLEMENTARE AL CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ ȘI PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL

Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

Art. 1. Obiectul și scopul Codului de procedură civilă. (1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare *codul*, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul îndeplinirii justiției în materie civilă.

(2) În îndeplinirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremației acesteia.

Art. 2. Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă. (1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare. [*R.A.: art. 721 CPC 1865*]

Art. 3. Aplicarea priorității a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului. (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Legislație conexă: ► art. 20 C. Rom.; ► art. 4 CC.

Art. 4. Aplicarea priorității a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților.

Legislație conexă: ► art. 148 C. Rom.; ► art. 5 CC.

Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil

Art. 5. Îndatoriri privind primirea și soluționarea cererilor. (1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competență instanțelor judecătorești, potrivit legii.

(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.

(4) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecării.

Art. 6. Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil. (1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

Legislație conexă: ► art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului; ► art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene; ► art. 12 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 7. Legalitatea. (1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

Art. 8. Egalitatea. În procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Art. 9. Dreptul de dispoziție al părților. (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

Art. 10. Obligațiile părților în desfășurarea procesului. (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare. [R.A.: art. 129 alin. (1) CPC 1865]

Art. 11. Obligațiile terților în desfășurarea procesului. Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.

Art. 12. Buna-credință. (1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți.

(2) Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, și la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde potrivit alin. (2). [R.A.: art. 723 CPC 1865]

Legislație conexă: art. 14 CC.

Art. 13. Dreptul la apărare. (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2)¹⁾ Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii.

(3) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să își facă apărări, să își prezinte susținerile în scris și oral și să exercite căile legale de atac, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(4) Instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

Legislație conexă: ► art. 24 C. Rom.; ► art. 17 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 14. Contradictorialitatea. (1) Instanța nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.

(3) Părțile au obligația de a expune situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.

(4) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu.

¹⁾ Alin. (2) al art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 462/2014 (M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 13 alin. (2) teza a II-a, art. 83 alin. (3), precum și în art. 486 alin. (3), cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele fizice prin avocat, sunt neconstituționale, iar prin Decizia nr. 485/2015 (M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 13 alin. (2) teza a II-a, ale art. 84 alin. (2), precum și ale art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic, sunt neconstituționale.

(5) Instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției părților toate cerele, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(6) Instanța își va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii. [R.A.: art. 85 CPC 1865]

Art. 15. Oralitatea. Procesele se dezbate oral, cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar. [R.A.: art. 127 CPC 1865]

Art. 16. Nemijlocirea. Probele se administrează de către instanța care judecă procesul, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

Art. 17. Publicitatea. Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege. [R.A.: art. 121 alin. (1) CPC 1865]

Legislație conexă: ► art. 127 C. Rom.; ► art. 14 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 18. Limba desfășurării procesului. (1) Procesul civil se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.

(3) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin traducător autorizat, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

Legislație conexă: ► art. 128 C. Rom.; ► art. 16 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 19. Continuitatea. Judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 52/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *infra*, la art. 488.

Art. 20. Respectarea principiilor fundamentale. Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

Art. 21. Încercarea de împăcare a părților. (1) Judecătorul va recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.

(2) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii. [R.A.: art. 131 CPC 1865]

Legislație conexă: Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006).

Art. 22. Rolul judecătorului în aflarea adevărului. (1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecătii, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință. [R.A.: art. 129 alin. (2), (4), (5) și (6) CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 19/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 457.

Art. 23. Respectul cuvenit justiției. (1) Cei prezenți la ședința de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

(2) Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă

Art. 24. Legea aplicabilă proceselor noi. Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.

Art. 25. Legea aplicabilă proceselor în curs. (1) Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au

început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile. **[R.A.: art. 725 alin. (1), (2), (2') și (4) CPC 1865]**

Art. 26. Legea aplicabilă mijloacelor de probă. (1) Legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

Art. 27. Legea aplicabilă hotărârilor. Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul. **[R.A.: art. 725 alin. (3) CPC 1865]**

Constituționalitate. Prin Decizia nr. 874/2018 (M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că **prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sunt neconstituționale.**

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 52/2018 (M. Of. nr. 609 din 17 iulie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizările conexe formulate de Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, și Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 din Codul de procedură civilă, cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017)”.

Notă. Cu privire la această decizie, a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 874/2018, redată *supra*.

Art. 28. Teritorialitatea legii de procedură. (1) Dispozițiile legii de procedură se aplică tuturor proceselor care se judecă de către instanțele române, sub rezerva unor dispoziții legale contrare.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a.

CARTEA I. DISPOZIȚII GENERALE

Titlul I. Acțiunea civilă

Art. 29. Noțiune. *Acțiunea civilă* este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Art. 30. Cereri în justiție. (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

Art. 31. Apărări. Apărățile formulate în justiție pot fi de fond sau procedurale.

Art. 32. Condiții de exercitare a acțiunii civile. (1) Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia:

- a) are capacitate procesuală, în condițiile legii;
- b) are calitate procesuală;
- c) formulează o pretenție;
- d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul apărărilor.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 2/2016 (M. Of. nr. 263 din 7 aprilie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 279 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru acțiunile privind reconstituirea vechimii în muncă, anterioare intrării în vigoare a Codului de procedură civilă actual/același text de lege cu referire la art. 32 alin. (1) lit. b) și art. 36 din Codul de procedură civilă, pentru acțiunile în reconstituirea vechimii în muncă, introduse de la momentul intrării în vigoare a actualului Cod de procedură civilă și în continuare; art. 111 din Codul de procedură civilă din 1865 pentru acțiunile privind constatarea încadrării activității desfășurate în grupele I și a II-a de muncă introduse sub imperiul acestei reglementări/art. 35 cu referire la art. 32 alin. (1) lit. b) și art. 36 din Codul de procedură civilă, pentru același tip de acțiuni, formulate după intrarea în vigoare a codului actual, în toate ipotezele, atunci când angajatorul nu mai există din punct de vedere juridic (lichidat, radiat), justifică legitimare procesuală pasivă a casei teritoriale de pensii, în situația în care nu există documente primare.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 34 alin. (5) și art. 40 alin. (2) lit. h) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la art. 18 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996, republicată, în cazul existenței documentelor primare, persoana interesată, care nu posedă dovezi privind vechimea în muncă sau activitatea desfășurată în anumite grupe de muncă, are deschisă calea unei acțiuni în realizare – obligație de a face – având ca obiect obligarea deținătorului de arhivă de a elibera adevărul constatatoare a vechimii în muncă/încadrării în grupele superioare de muncă.

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. (1) din Codul de procedură civilă din 1865/art. 32 alin. (1) lit. a) și art. 56 alin. (1) din Codul de procedură civilă, respectiv a art. 136 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare/art. 180 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, angajatorul desființat în urma procedurilor de insolvență, finalizate cu radierea din registrele specifice, nu poate sta în judecată, neavând capacitate procesuală de folosință, iar fostul lichidator, chemat în judecată în nume propriu, nu are calitate procesuală pasivă”.

Art. 33. Interesul de a acționa. Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

Art. 34. Realizarea drepturilor afectate de un termen. (1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate, de asemenea, cere, înainte de termen, executarea la termen a obligației de întreținere sau a altei prestații periodice.

(3) Pot fi încuviințate, înainte de împlinirea termenului, și alte cereri pentru executarea la termen a unor obligații, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului. [R.A.: art. 110 CPC 1865]

Art. 35. Constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cel care are interes poate să ceară constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege. [R.A.: art. 111 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 2/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 32.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 13/2016 (M. Of. nr. 862 din 28 octombrie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizările formulate de Curtea de Apel Craiova, Secția I civilă, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 35 din Codul de procedură civilă, art. 111 din Codul de procedură civilă din 1865, art. 2502 din Codul civil, respectiv art. 268 alin. (2) din Codul muncii, republicat, acțiunile în constatarea dreptului la încadrarea în grupe de muncă conform dispozițiilor Ordinului nr. 50/1990 intră în categoria acțiunilor în constatare de drept comun și sunt imprescriptibile”.

2. Prin Decizia nr. 37/2016 (M. Of. nr. 114 din 10 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată

de Curtea de Apel Iași, Secția litigii de muncă și asigurări sociale, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și art. 57 alin. (5) și (6) din Codul muncii, combinat cu art. 211 lit. b) din Legea nr. 62/2011, art. 35 din Codul de procedură civilă și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în ipoteza neîndeplinirii de către părți a obligației de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă, persoana fizică ce a prestat muncă pentru și sub autoritatea celeilalte părți are deschisă calea acțiunii în constatarea raportului de muncă și a efectelor acestuia și în situația în care respectivul raport de muncă a încetat anterior sesizării instanței”.

Notă. Legea nr. 62/2011 a fost abrogată prin Legea nr. 367/2022 privind dialogul social (M. Of. nr. 1238 din 22 decembrie 2022).

Art. 36. Calitatea procesuală. Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății. Existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituie o chestiune de fond.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 2/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 32.

Art. 37. Legitimarea procesuală a altor persoane. În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

Art. 38. Transmiterea calității procesuale. Calitatea de parte se poate transmite legal sau convențional, ca urmare a transmisiunii, în condițiile legii, a drepturilor ori situațiilor juridice deduse judecății.

Art. 39. Situația procesuală a înstrăinătorului și a succesorilor săi. (1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părțile inițiale. Dacă însă transferul este făcut, în condițiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoștință de existența procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanța va decide, după împrejurări și ținând seama de poziția celorlalte părți, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunțată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte și contra succesorului cu titlu particular și va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepția cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credință și nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.